ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420148517
Lietas arhīva Nr. AA43-0980-21/8
ECLI:LV:ADAT:2021:1125.A420148517.16.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2021.gada 25.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Irina Kaļiņina,
tiesnese Santa Liniņa un tiesnese Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu pēc /pers. B/ pieteikuma daļā par administratīvā akta, ar kuru tiktu dzēsta /pers. B/ ar nekustamā īpašuma nodokļa parādu saistītā nokavējuma nauda un soda nauda par nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra Nr./numurs/, izdošanu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 3.oktobra spriedumu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Pieteicējam /Pers.B/ piederēja nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/(turpmāk – īpašums /adrese A/), uz kuru bija nostiprināta hipotēka. 2015.gada 9.jūlijā nekustamais īpašums tika pārdots zvērinātas tiesu izpildītājas /pers. C/ rīkotajā izsolē.

Pirms izsoles rīkošanas /pers. C/ 2015.gada 20.janvārī saskaņā ar Civilprocesa likuma 600.panta piekto daļu nosūtīja Rīgas pašvaldībai pieprasījumu, kurā lūdza paziņot, vai pieteicējam par nekustamo īpašumu ir nekustamā īpašuma nodokļa parāds, un, ja parāds ir izveidojies, iesniegt piespiedu izpildei izpildrīkojumu par nodokļu parāda piedziņu.

2015.gada 27.janvārī Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvalde (turpmāk – ieņēmumu pārvalde) informēja /pers. C/, ka nekustamā īpašuma nodokļa parāds ir 74 244,80 *euro* un ar to saistītā nokavējuma nauda ir 46 030,81 *euro*, kopā 120 275,61 *euro*. Ieņēmumu pārvalde arī norādīja, ka ir izdevusi vairākus izpildrīkojumus par nekustamā īpašuma nodokļa parāda piedziņu, kas ir iesniegti tiesu izpildītājam Andrim Sporem un līdz informācijas sniegšanas brīdim nav izpildīti.

Pēc nekustamā īpašuma izsoles tiesu izpildītājas /pers. C/ rīcībā nepalika naudas līdzekļi, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 621.panta pirmo daļu būtu izmaksājami pieteicējam. Tālab nekustamā īpašuma nodokļa parāds un ar to saistītā nokavējuma nauda no izsolē iegūtajiem naudas līdzekļiem netika segta.

[2] 2015.gada 25.novembrī pieteicējs vērsās pašvaldībā ar iesniegumu, kurā lūdza atsaukt no tiesu izpildītāja /pers. D/ viņam nodotos 2008.gada 9.decembra, 2010.gada 10.novembra, 2011.gada 15.novembra, 2013.gada 20.februāra un 2013.gada 10.jūlija izpildrīkojumus daļā par nekustamā īpašuma nodokļa parādu par īpašumu /adrese A/ un atcelt tos, kā arī dzēst nekustamā īpašuma nodokļa parādu un ar to saistīto nokavējuma naudu.

Administratīvais process iestādē noslēdzās ar Rīgas domes 2016.gada 31.marta lēmumu Nr.2-30/RD-16-98-ap, ar kuru pieteicēja lūgumi noraidīti, jo nodokļu administrācija ir tiesīga dzēst nodokļa parādu tikai likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 25.pantā norādītajos gadījumos, kas nav konstatējami izskatāmajā situācijā.

[3] Pieteicējs iesniedza tiesā pieteikumu par nodokļa parāda, nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanu par īpašumu /adrese A/. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Pašvaldība 2015.gada 27.janvāra vēstulē /pers. C/ sniedza tikai informāciju par nodokļa parāda lielumu un uzskaitīja izpildrīkojumus. Pretēji /pers. C/ pieprasījumam un Civilprocesa likuma 600.panta piektajā daļā noteiktajam pašvaldība neiesniedza izpildrīkojumus izpildei.

Civilprocesa likuma 600.panta piektajā daļā nav noteiktas pašvaldības izvēles tiesības iesniegt vai neiesniegt izpildrīkojumus attiecībā uz izsolē pārdodamā īpašuma nodokļa parādu. Ja tiesu izpildītājs nosūta pašvaldībai pieprasījumu par nodokļu parādu un lūdz iesniegt izpildrīkojumus par parāda piedziņu, tad pašvaldībai ir jāiesniedz tiesu izpildītājam visi izpildrīkojumi par nekustamo īpašumu, uz kuru vērsta piedziņa un kas tiks pārdots izsolē.

Pašvaldībai ir tiesības izpildrīkojumus iesniegt dažādiem tiesu izpildītājiem. Taču Civilprocesa likuma 600.panta piektā daļa paredz, ka brīdī, kad tiek vērsta piedziņa uz nekustamo īpašumu un tas tiek pārdots izsolē, pašvaldībai ir pienākumus

iesniegt zvērinātam tiesu izpildītājam, kurš veic piedziņu, visu informāciju par šāda īpašuma nodokļa parādu un visus izpildrīkojumus par šāda parāda piedziņu. Šādu minētās normas tulkojumu apstiprina Civilprocesa likuma 628.panta pirmajā daļā noteiktais par ar ķīlu apgrūtināta nekustamā īpašuma pārdošanā saņemtās naudas sadalīšanu. Ja pašvaldība būtu iesniegusi /pers. C/ izpildrīkojumus, no izsolē iegūtajiem līdzekļiem tiktu segts viss nodokļa parāds. Minēto normu mērķis ir primāri segt visus ar īpašumu saistītos parādus, ja piedziņa tiek vērsta uz īpašumu, kas apgrūtināts ar ķīlu, un tas tiek pārdots.

[3.2] Neiesniedzot /pers. C/ izpildrīkojumus, pašvaldība pārkāpa likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 26.panta pirmo daļu, kas neļauj pašvaldībai izvēlēties, vai nepiedzīt nokavētos nodokļu maksājumus. Neiesniedzot izpildrīkojumus, pašvaldība faktiski izvēlējās parādu nepiedzīt, lai gan pašvaldībai šādu tiesību nav.

Līdz ar to pārsūdzētajā lēmumā nepamatoti norādīts, ka Civilprocesa likuma 600.panta piektajā daļā ir paredzētas tikai pašvaldības tiesības iesniegt izpildrīkojumus, nevis pienākums. Pašvaldības prettiesiskā bezdarbība radīja situāciju, ka nodokļu parāds pilnībā nav segts. Pašvaldība pārkāpa privātpersonas tiesību ievērošanas, tiesiskuma un tiesiskās paļāvības principu.

[3.3] 2015.gada telefona sarunā ar pieteicēju pašvaldības darbinieks norādīja, ka pēc nekustamā īpašuma izsoles, kad tiks segts konkrētais parāds, pieteicējam būs iespējams segt nodokļu parādu par citu īpašumu. Šī saruna pieteicējam radīja paļāvību, ka pašvaldība ir iesniegusi tiesu izpildītājai visus izpildrīkojumus un parāds tiks segts.

[3.4] /pers. C/ nebija pienākuma no īpašuma /adrese A/ izsolē gūtajiem līdzekļiem ieturēt līdzekļus, lai varētu izpildīt pie /pers. D/ esošos izpildrīkojumus.

Parāds netika piedzīts pašvaldības prettiesiskās bezdarbības rezultātā. Lai gan tiesību akti neparedz tālāko pašvaldības rīcību šādā situācijā, pašvaldība un tiesa var šādu lēmumu pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 15.panta divpadsmito daļu, kas paredz iestāžu un tiesu juridiskās obstrukcijas aizliegumu.

[3.5] Pašvaldībai bija pienākums lūgt, lai /pers. D/ izsniedz pašvaldībai tās sūtītos izpildrīkojumus un iesniegt tos /pers. C/, kas veica piedziņu uz nekustamo īpašumu. Šādas tiesības pašvaldībai bija paredzētas Civilprocesa likuma 565.panta pirmās daļas 1.punktā. Pašvaldība nepamatoti norāda, ka Civilprocesa likuma 568.panta $1.^1$daļa ir piemērojama tikai tad, ja tiesu izpildītājs konstatē, ka parādnieks ir izpildījis savas saistības pirms izpildu dokumenta iesniegšanas. No šīs normas gramatiskās redakcijas ir skaidrs, ka to piemēro tad, ja izpildu dokumentu, pēc kura piedziņa nav izdarīta vai izdarīta nepilnīgi, izsniedz atpakaļ piedzinējam pēc viņa pieteikuma. Iestādes kļūda nedrīkst privātpersonai radīt nelabvēlīgas sekas, bet konkrētajā gadījumā tas notika.

[3.6] /pers. C/ bija iesniegusi pašvaldībai aprēķinu par to, cik liels nodokļa parāds tiks dzēsts no nekustamā īpašuma izsoles rezultātā gūtajiem līdzekļiem. No tā izrietēja, ka viss nodokļa parāds netika segts. Pašvaldība to nav apšaubījusi.

Pašvaldība neievēroja pienācīgu rūpību nodokļu parādu administrēšanā un savas bezdarbības rezultātā zaudēja tiesības uz nodokļu parāda piedziņu no pieteicēja.

[3.7] Pieteicējam kā parādniekam nebija tiesību /pers. D/ lūgt izsniegt izpildrīkojumus, lai tos iesniegtu /pers. C/, pat ja viņš segtu izpildes izdevumus.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 3.oktobra spriedumu pieteikums noraidīts, secinot, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Tiesa nepareizi interpretēja un piemēroja Administratīvā procesa likuma 15.panta divpadsmito daļu kopsakarā ar likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 25.panta trešo daļu. Tikai tāpēc, ka likumā nav noteikts gadījums, ka nodokļu parāds un ar to saistītā nokavējuma un soda nauda var tikt dzēsta nodokļu administrācijas prettiesiskas rīcības rezultātā, tiesa nedrīkst atteikties izvērtēt pašvaldības prettiesisko bezdarbību un dzēst nodokļa parādu. Tiesas uzdevums ir novērst šādu likuma robu.

Likumdevējs ir paredzējis, ka nodokļu administrācija rīkosies tiesiski, tāpēc likumdevējs nav paredzējis, kādā veidā nodokļu maksātājs var aizsargāt savas aizskartās intereses. Tiesiskā valstī jābūt iespējai šādu situāciju atrisināt taisnīgi, neradot personai, no kuras tiek piedzīts parāds, papildu zaudējumus. Ja pašvaldība būtu rīkojusies tiesiski, tai būtu iespējams no izsoles rezultātā iegūtajiem līdzekļiem segt visu nodokļa parādu par nekustamo īpašumu.

[5.2] Tiesa neievēroja juridiskās obstrukcijas aizlieguma principu, strīds nav atrisināts taisnīgi. Ja tiesas ieskatā nav iespējams dzēst nodokļa parādu, bet ir iespējams veikt jebkādu citu darbību, kuras rezultātā pieteicējam vairs nebūtu nodokļa parāda, tad tiesai bija tiesības pieņemt attiecīgu lēmumu. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 17.panta otrajā daļā noteiktajam tiesai bija pienākums novērst tiesību sistēmas nepilnību. Tiesa neveica objektīvo izmeklēšanu, bet tikai norādīja, ka pieteicēja situācijā tiesību akti neparedz nodokļa parāda dzēšanu.

Analizējot Civilprocesa likuma 600.panta piekto daļu, tiesa nepamatoti piemēroja Civilprocesa likuma 557.pantu, kas nosaka visus civilprocesā iespējamos piespiedu līdzekļus. Tiesa nevērtēja pieteicēja argumentu, ka attiecībā uz pieteicēja gadījumu tika piemērots Civilprocesa likuma 628.pants, kas ir speciālā kārtība attiecībā uz ar ķīlu apgrūtināta nekustamā īpašuma pārdošanā saņemtās naudas sadalīšanu. Tiesa neanalizēja pieteicēja argumentu, ka konkrētajā gadījumā bija piemērojama Civilprocesa likuma 600.panta piektā daļa kopā ar Civilprocesa likuma 628.pantu. Tiesa pat nepieminēja Civilprocesa likuma 628.pantu un nevērtēja pieteicēja argumentus.

Nav saprotams, ko nozīmē tiesas secinātais, ka pašvaldība vēlējās panākt parādu samaksu. Pašvaldībai ir pienākums

veikt visas darbības un izmantot visus līdzekļus, lai piedzītu nodokļu parādu. Izpildrīkojumos ir norādīti visi tiesību aktos paredzētie līdzekļi, lai tiesu izpildītājs varētu brīvi rīkoties. Taču tiesību aktos nevar būt noteikta speciāla kārtība, kādā rīkoties konkrētā gadījumā. Konkrētajā situācijā bija jāpiemēro Civilprocesa likuma 600.panta piektajā daļā un 628.pantā noteiktā speciālā kārtība. Ja nekustamais īpašums nebūtu apgrūtināts ar ķīlu, tad nodokļu prasījumi būtu apmierināmi kā otrās kārtas prasījumi, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 624.pantu. Tas apliecina, ka attiecībā uz ar ķīlu apgrūtināta nekustamā īpašuma nodokļu parādu segšanu ir noteikta speciāla kārtība, kuru nodrošina Civilprocesa likuma 600.panta piektā daļa un 628.pants.

[5.3] Tiesa nepareizi izvērtēja pašvaldības rīcību saistībā ar Civilprocesa likuma 600.panta piektajā daļā noteikto. Tiesas secinātais par to nav pamatots un

neatbilst tiesību normās noteiktajam, līdz ar to nav pamatots arī tiesas secinājums, ka pašvaldība nezaudē piedziņas tiesības, kaut arī nodokļa parāds nav piedzīts pašvaldības prettiesiskas rīcības dēļ. Līdzīgs tiesību princips paredzēts civiltiesībās, proti, Civillikuma 1508.pants paredz, ka priekšroka dodama tādam iztulkojumam, kas ir saudzīgāks un vismazāk saista parādnieku. Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.pants neparedz pašvaldībai tiesības izvēlēties piedzīt vai nepiedzīt parādu.

Jāņem vērā arī Civillikuma 1776.pantā nostiprinātais princips, ka cietušais var prasīt zaudējumu atlīdzību tikai, ja viņš nav varējis novērst zaudējumu iestāšanos.

Ja cietušajam, ievērojot pienācīgu rūpību un veicot saprātīgas darbības, no zaudējumu iestāšanās ir bijis iespējams izvairīties, cietušajam nav tiesību prasīt zaudējumu atlīdzību. Attiecinot šo civiltiesību principu pēc analoģijas uz izskatāmo lietu situācijā, kad pašvaldība nav ievērojusi pienācīgu rūpību un veikusi saprātīgus pasākumus, lai izvairītos no nodokļa parāda atlikuma, pašvaldība ir zaudējusi tiesības prasīt no pieteicēja nodokļa parāda atlikumu. Jāņem vērā, ka pieteicējs tiesiskajās attiecībās ar pašvaldību šajā gadījumā nav vienlīdzīgs.

[5.4] Nav saprotams, kāpēc spriedumā iekļauti secinājumi par efektīvu saimniekošanu un pašvaldības līdzekļu lietderīgu izmantošanu. Lai varētu finanšu līdzekļus izmantot un apsaimniekot, tie vispirms ir jāiegūst. Pieteicēja arguments attiecībā uz pašvaldības finanšu līdzekļiem bija attiecināms uz finanšu līdzekļu iegūšanu, nevis to izmantošanu. Lietā strīds ir par to, ka pašvaldība nerīkojās atbilstoši tiesību aktos noteiktajai kārtībai, tai nebija pienācīgas un rūpīgas attieksmes pret savu pienākumu iegūt finanšu līdzekļus nodokļa veidā, kā rezultātā tika radītas tiesiskas sekas pieteicējam. Tādējādi tieši tiesas, nevis pieteicēja arguments nav attiecināms uz konkrētās lietas apstākļiem.

[5.5] Pašvaldības rīcības attaisnošana ar to, ka pieteicējam nekustamā īpašuma izsoles rezultātā ir palikuši citi privātu kreditoru prasījumi, ir pretēja tiesību principiem. Pašvaldības prettiesisku rīcību nedrīkst attaisnot ar to, ka pieteicējam ir arī citi kreditori un citi parādi. Šīs lietas ietvaros jāvērtē pašvaldības rīcība, nevis citu kreditoru prasījumi un to iespējamā segšana. Privāto kreditoru un pašvaldības situācija šajā gadījumā nav salīdzināma.

[5.6] Tiesa pieļāva faktu kļūdas, kas, iespējams, noveda pie nepareiziem secinājumiem. Tiesa norāda, ka nekustamā īpašuma izsole rīkota un hipotekārā kreditora prasījums apmierināts pieteicēja saistību dzēšanas procedūras ietvaros. Tiesa šo konstatējumu izmantoja kā argumentu tam, ka pēc izsoles pieteicēja saistības pret pārējiem kreditoriem saglabājas un tās jāturpina segt. Ar saistību dzēšanas procedūru tiesa acīmredzot ir domājusi fiziskās personas maksātnespējas procesa otro posmu, taču attiecībā uz pieteicēju nav bijis ierosināts maksātnespējas process. Tāpēc jāvērtē, vai minētais kļūdainais tiesas secinājums nav kopumā ietekmējis tiesas viedokli par pieteikumu un novedis pie nepareiza sprieduma.

[5.7] Tiesa nav analizējusi likuma ,,Par nekustamā īpašuma nodokli" 9.pantā noteikto nodokļu maksātāja pienākumu izpildi situācijā, kad attiecībā uz nodokļu maksātāju notiek piedziņas process un ir uzsākta nodokļa maksātājam piederošas mantas pārdošana izsolē.

[6] Rīgas dome paskaidrojumā apelācijas sūdzību neatzīst un norāda, ka likuma ,,Par nodokļiem un nodevām" 25.pants konkrētajā situācijā neparedz dzēst nodokļa parādu pašvaldības budžetam. Apelācijas sūdzības argumentācija ir vērsta uz to, lai pretēji tiesību normās noteiktajam pieteicējam nepamatoti tiktu dzēsts nodokļa parāds.

[7] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 30.maija spriedumu pieteicēja pieteikums noraidīts. Izskatot lietu kasācijas instancē, Senāts atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 30.maija spriedumu daļā par nokavējuma naudas un soda naudas dzēšanu un nosūtīja lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai. Pārējā daļā apgabaltiesas spriedums atstāts negrozīts.

## Motīvu daļa

[8] Rīgas dome iesniedza Administratīvajā apgabaltiesā paskaidrojumu par izskatāmajā lietā Senāta 2021.gada 2.jūlija sprieduma 12.punktā secināto, ka lietā ir vērtējams jautājums, vai pieteicējs būtu atbrīvojams no soda naudas un nokavējuma naudas maksāšanas.

Rīgas dome vērš uzmanību, ka konkrētajā gadījumā pieteicējam netika aprēķināta soda nauda, bet tika aprēķināta nokavējuma nauda saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 29.panta otro daļu par Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā savlaicīgi nesaņemtajiem nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem.

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs kasācijas sūdzībā citstarp lūdza soda naudas dzēšanu saistībā ar nekustamā īpašuma nodokļa parādu.

Apgabaltiesa aicināja pieteicēju precizēt prasījumu daļā par soda naudas dzēšanu saistībā ar īpašuma /adrese A/ nodokļa parādu. Ja pieteicējs uzskata, ka soda nauda viņam būtu dzēšama, tad tika izteikts lūgums iesniegt apgabaltiesā

informāciju, kādā apmērā pieteicējam ir aprēķināta soda nauda saistībā ar īpašuma /adrese A/ nodokļu parādu, un minētās informācijas apliecinošus dokumentus.

Lai gan pieteicējs norādīja apgabaltiesai, ka uztur pieteikumu par soda naudas dzēšanu saistībā ar nekustamā īpašuma /adrese A/ nodokļu parādu, tomēr no pieteicēja atbildes un tai pievienotajām izdrukām no Rīgas pašvaldības pakalpojumu portāla *www.eriga.lv* konstatējams, ka viņam saistībā ar nodokļa parādu par īpašumu /adrese A/ tika aprēķināta tikai nokavējuma nauda, līdz ar to pieteicēja prasījums par soda naudas dzēšanu nav izskatāms tā iemesla dēļ, ka sodošā rakstura sankcija soda naudas veidā pieteicējam izskatāmajā gadījumā netika piemērota.

[9] Senāts izskatāmajā lietā ir atzinis, ka, lai arī Civilprocesa likuma 600.panta piektās daļas un 628.panta trešās daļas normas aizsargā pašvaldības interesi un priekšrocību saņemt nekustamā īpašuma nodokļa parādu, tomēr tās neregulē pašvaldības rīcību nodokļa administrēšanas vai piedziņas procesā un (vai) neaizsargā nekustamā īpašuma nodokļa maksātāja intereses.

Pieteicējs ir atbildīgs par nekustamā īpašuma nodokļa samaksāšanu par laiku, kad viņš bija attiecīgā nekustamā īpašuma īpašnieks, un pieteicēja pienākumu samaksāt tam aprēķināto nodokli nevar ietekmēt nodokļa administrācijas rīcība, vēršoties vai nevēršoties pie tiesu izpildītāja lēmuma par aprēķināto nodokli izpildes procesā.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 350.panta pirmajā daļā noteiktajam, tiesību normu interpretācija (tulkojums), kas izteikta kasācijas instances tiesas spriedumā, ir obligāta tiesai, kura šo lietu izskata no jauna.

Tas nozīmē, ka apgabaltiesai ir saistoša Senāta Civilprocesa likuma 600.panta piektās daļas un 628.panta trešās daļas interpretācija, izskatot pieteicēja pieteikumu pēc būtības.

[10] Vērtējot pieteicēja pienākumu samaksāt viņam aprēķināto nokavējuma naudu, norādāms turpmākais.

Senāta praksē ir nostiprināts, ka soda naudai ir sankcijas raksturs, savukārt nokavējuma nauda tiek noteikta kā maksa par nodokļa summas lietojumu pēc tam, kad iestājies nodokļa samaksas pienākums. Senāts jau iepriekš ir norādījis, ka nokavējuma naudai principā nav sodošs, bet budžetā savlaicīgi negūtos ieņēmumus kompensējošs raksturs (*Senāta 2013.gada 31.maija sprieduma lietā Nr.SKA-292/2013 10.punkts*).

Ievērojot, ka pieteicējam izskatāmajā gadījumā nav aprēķināta soda nauda, tad nokavējuma naudas samaksas pienākums kā personai nelabvēlīgas sekas, kas parasti iestājas nodokļa nesamaksāšanas gadījumā, pēc Senāta norādēm izskatāmajā gadījumā vērtējams divos aspektos: vai nodokļa administrācija ir rīkojusies kā rūpīgs saimnieks, un vai tā ir rīkojusies atbilstoši labas pārvaldības un privātpersonas tiesību ievērošanas principam.

[11] Ieņēmumu pārvalde 2021.gada 19.oktobra paskaidrojumā informēja apgabaltiesu, ka pieteicēja pēdējais labprātīgais nekustamā īpašuma nodokļa maksājums Rīgas valsts pilsētas budžetā tika saņemts 2008.gada 9.jūnijā. Ņemot vērā šo apstākli kopsakarā ar to, ka īpašuma /adrese A/ izsole notikusi 2015.gada 9.jūlijā, tad pieteicēja rīcība, vairāk nekā 7 gadus nemaksājot pašvaldībai nekustamā īpašuma nodokli, ir vērtējama kā pašvaldības budžetam zaudējumus radoša.

Apstākļos, ka privātpersonu pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir bijis un arī pašreiz ir absolūti skaidrs (likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 9.panta pirmā daļa kopsakarā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 2.punktu) un lietas dalībnieki nenorāda uz strīda esību jautājumā par pieteicēja pienākumu maksāt nodokļus, tad pieteicēja rīcība, savlaicīgi nemaksājot nekustamā īpašuma nodokli, nav attaisnojama.

Savukārt budžetā savlaicīgi negūto ieņēmumus kompensējošo līdzekļu (nokavējuma naudas) piemērošana šādā situācijā uzskatāma par likumīgu, taisnīgu un samērīgu, un minētā situācija nav salīdzināma ar Senāta 2013.gada 5.jūlija spriedumā lietā Nr.SKA-276/2013 (A42723108) aplūkoto. Tas nozīmē, ka pieteicējs nav atbrīvojams no pienākuma samaksāt viņam aprēķināto nokavējuma naudu par laika posmu līdz 2015.gada 9.jūlijam.

[12] Senāts šajā lietā ir atzinis, ka iestādes pienākums rīkoties rūpīgi ietver gan valsts vai pašvaldības budžeta interešu ievērošanu, gan privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošanu. Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektajai daļai valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu. Tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses. Tādēļ no privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aspekta, ievērojot arī privātpersonu tiesību ievērošanas principu, nodokļa administrācijai ir jārīkojas tā, lai nekaitētu privātpersonas interesēm.

Līdz ar to procedūrām, kuras īsteno valsts pārvalde, ir jāatbilst gan valsts (pašvaldības) jeb visas sabiedrības, gan privātpersonas labākajām interesēm. Arī apstākļos, kuros tiesību normās nav noteiktas konkrētas darbības, kas nodokļa administrācijai jāveic nodokļa iekasēšanas nodrošināšanai, ir jāvērtē gan tas, vai nodokļa administrācija ir rīkojusies kā rūpīgs saimnieks, gan tas, vai tā ir rīkojusies atbilstoši labas pārvaldības un privātpersonas tiesību ievērošanas principam.

[13] Apgabaltiesa konstatē, ka zvērinātā tiesu izpildītāja /pers. C/ , pamatojoties uz Civilprocesa likuma 600.panta piekto daļu, 2015.gada 20.janvārī nosūtīja ieņēmumu pārvaldei paziņojumu par piedziņas vēršanu uz pieteicējam piederošo īpašumu /adrese A/, vienlaikus uzaicinot pašvaldību iesniegt izpildu dokumentus nekustamā īpašuma nodokļa parāda piedziņai.

[14] Ieņēmumu pārvalde zvērinātai tiesu izpildītājai /pers. C/ iesniedza tikai 2015.gada 27.janvāra lēmumu-izpildrīkojumu Nr.PIP-15-1073-lsi/7?15/3892-AL un 2015.gada 2.jūlija lēmumu-izpildrīkojumu Nr.PIP-15-2923-lsi/7-15/3892-AL par pieteicēja nekustamā īpašuma nodokļa parāda summu 41 656,02 *euro*. Izsoles rezultātā no izsolē iegūtajiem naudas līdzekļiem zvērināta tiesu izpildītāja /pers. C/ 2015.gada 19.oktobrī izpildīja minētos izpildrīkojumus par parādu īpašumam /adrese A/ kopsummā 41 656,02 *euro*, kaut gan kopējā pieteicēja parāda summa par šo īpašumu bija daudz lielāka, t.i., nepieteiktā palika parāda summa 88 330,08 *euro*, kuru veido pamatparāds 43 780,59 *euro* un nokavējuma nauda 44 549,49 *euro*.

Ievērojot, ka no īpašuma /adrese A/ pārdošanas izsoles ceļā tika atgūti 1160 000 *euro,* tad situācijā, ja pašvaldība savlaicīgi, kā rūpīgam saimniekam raksturīgi, būtu pieteikusi piedziņai visu pieteicēja parāda summu zvērinātai tiesu izpildītājai /pers. C/, tā varētu tikt segta pilnībā, līdz ar to pieteicēja parāda saistība ar pašvaldību būtu nokārtota jau 2015.gada 19.oktobrī.

[15] Senāts izskatāmajā lietā ir atzinis, ka tad, ja iestāde būtu veikusi nepieciešamās darbības nodokļa parāda piedziņas vēršanai uz pieteicēja īpašumu, visticamāk, šā parāda saistība ar pašvaldību pieteicējam būtu nokārtota. Tādējādi nodokļa parāda kā prioritāra maksājuma piedziņa būtu notikusi gan tiesību normās noteiktā kārtībā, gan, kā norāda pieteicējs, – viņam izdevīgā veidā. Tas nozīmē, ka privātpersonai tiesiski izdevīgs risinājums, kas citos apstākļos kā vienīgi subjektīvs privātpersonas vērtējums varētu nepelnīt tiesisku aizsardzību, šajā gadījumā saskan ar risinājumu, ko paredz tiesību normas no pašvaldības budžeta aizsardzības viedokļa.

[16] Apgabaltiesa konstatē, ka izskatāmajā gadījumā ieņēmumu pārvalde nav rīkojusies atbilstoši Senāta norādītajiem principiem (kā rūpīgs saimnieks un atbilstoši labas pārvaldības un privātpersonas tiesību ievērošanas principam), un tas ir bijis iemesls tam, ka pieteicēja parāds pašvaldības budžetā, lai arī varēja tikt iekasēts, tomēr netika segts, kas kaitēja pieteicēja interesēm, tādēļ pieteicējs būtu atbrīvojams no nokavējuma naudas maksāšanas, kurš nav pats nodoklis (obligāts maksājums), bet ir papildu maksājums kā nelabvēlīgas sekas nodokļa samaksāšanas pienākuma neizpildei.

[17] Apkopojot visu iepriekš minēto, secināms, ka pieteicējs izskatāmajā gadījumā ir atbrīvojams no nekustamā īpašuma nodokļa parāda nokavējuma naudas, kas aprēķināta par īpašumu /adrese A/ pēc 2015.gada 9.jūlija, jo pašvaldība nav rīkojusies kā rūpīgs saimnieks un nav pieteikusi visu nodokļa parāda summu zvērinātai tiesu izpildītājai /pers. C/ . Ievērojot minēto kopsakarā ar Senāta norādēm, pieteicējs ir atbrīvojams no pienākuma maksāt nekustamā īpašuma nodokļa nokavējuma naudu, kas aprēķināta pieteicēja nodokļa parādam pēc izsoles.

Minētais nosacījums nav attiecināms uz 2015.gada 3.ceturkšņa par īpašumu /adrese A/ nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu 2629,94 *euro*, jo uz izsoles dienu nebija iestājies nodokļa samaksas termiņš, līdz ar to minēto maksājumu ieņēmumu pārvaldei nebija iespējams pieteikt piedziņai zvērinātai tiesu izpildītājai /pers. C/ 2015.gada 9.jūlija izsolē.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

**nosprieda**

apmierināt /pers. B/ pieteikumu daļā.

Uzdot Rīgas pilsētas pašvaldībai viena mēneša laikā no sprieduma spēkā stāšanas dienas izdot administratīvo aktu, ar kuru tiktu dzēsta /pers. B/ ar nekustamā īpašuma nodokļa parādu saistītā nokavējuma nauda par nekustamo īpašumu /adrese A/, kadastra Nr./numurs/, par laika posmu pēc 2015.gada 9.jūlijam, ievērojot šā sprieduma 17.punkta secinājumus.

Noraidīt /pers. B/ pieteikumu pārējā daļā.

Piespriest no Rīgas pilsētas pašvaldības /pers. B/, personas kods /personas kods/, samaksāto valsts nodevu 88,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente I.Kaļiņina

Tiesnese S.Liniņa

Tiesnese R.Paegle